

Bitlis'ten Frankfurt'a: Bir bilim adamının hikâyesi

Ergün Yıldırım, 01 Tem 2018

<https://www.yenisafak.com/yazarlar/ergunyildirim/bitlisten-frankfurta-bir-bilim-adaminin-hikayesi-2046290>

Bitlis'te dünyaya gözlerini açıyor. Büyük alimlerin yetiştiği Bitlis. Sonra İstanbul Üniversitesi'ne geliyor. Alman bilim adamı Ritter'in bir konuşması, onu yeni bir bilim yolculuğuna çıkarıyor. Ritter'in yanında eğitime başlıyor. Lisansüstü çalışmalar yapıyor. Dil öğreniyor.

Büyük bir heves, büyük bir inançla yola çıkıyor. Dünyayı bilim tarihi ile keşfetmenin hevesi bu. Derken 60 ihtilali oluyor. Peki ona ne bundan? Siyasal bir örgütün elemanı mı, yoksa bir parti mücahidi mi? Hayır, hiçbirisi. Abisi İstanbul DP'nin il başkanı. Hepsi bu. Suç kolektiftir, darbecilerin nazarında. Bu nedenle kendini bilime adanmış bu tecessüsü rahat bırakmıyor. Ülke, bir daha düşüncüyü "köpek kuduz gibi" kovalıyor.

Bilim yolcumuz hicret ediyor. Gavur ellerinde ilim yapmaya gidiyor. İstanbul, artık ona dar geliyor. Aydınlanma, bir daha alev sanılıyor. Düşünce, bir daha korkutuyor. Bilim, bir daha sürgüne gönderiliyor.

Fuat Sezgin, bütün bunlar karşısında küsen, evine çekilen, köyüne dönen, sıradanlaşmayı kabul eden bir deha değil. Evine karşı tümüyle yabancılaşan biri de değil. Çıktığı yolda yürümeye azmeden bir akıl. Bilim için hicreti gavur ellerde de yapmanın bedbahtlığını yaşayan nice dehalamızdan biri. Bu toprakların kaderini kendi kaderinde yaşayan bir bilim insanı. "Bir bilim adamının romanı" onun hayatıyla yeniden ortaya çıkıyor.

Frankfurt Üniversitesi kapılarını ona açıyor. Bilim ocakları her yerde aynı. Düşünen ve araştıran dehalara saygıyla kapılarını açarlar. Bu ocaklar bir zamanlar Bağdat'ta, Kahire'de, Kayrevan'da, İstanbul'da, Harran'da, Nişabur'da fikirleri ve ilimleri pişirirlerdi. İslam medeniyeti asırlarca bu ocaklarda pişirilen ruhlar ve zihinlerle aydınlattı coğrafyaları. Sezgin'i de bu ruh çarpmıştı. Bunu yeniden keşfetmek ve bugüne aktarmak istiyordu. Bu ocaklarda pişen bilimleri anlamak ve yazmak istedi. Bunun peşine düştü. Ancak ona kapıyı açan Frankfurt Üniversitesi'ydi. Ona dersler verildi, enstitüler kurdu. Asistanlar ve kitaplıklar tahsis edildi. Çalışmalarına saygı duyuldu. Düşünce ve bilim neşeyle dans ediyordu! Kimse aydınlığı alev görmüyordu. Frankfurt nice dehaları kucağında tutan bir kent ve bir üniversite. Horkheimer, Akıl Tutulması'nı burada yazdı. Goethe, bu şehirde aldığı ilhamla Faust'u kaleme aldı. Sezgin de İslam Bilim düşüncesini yerden alarak göğe buradan kanatlandırdı.

Sezgin, buradan dünyaya açıldı. Bilim adamları ve bilimlerle tanıştıkça dünya üzerinde kanatlandı. Ciltlerce kitaplar yazdı, araştırmalar yaptı. Gün ışığının zevkini kitap sayfalarına düşünce aldığı bilimsel hazda yaşadı. Batıda batı bilim hegemonyasına meydan okudu. İslam

bilim tarihini haykırdı. Çünkü asırlarca dünyaya aydınlık vermiş bir gelenek modernite tarafından suçlu sandalyesine oturtulmuştu. Renan, İslam terakkiye mani demişti. Arkasından binlerce şakirdi yetişmiş ve İslam topraklarında bunun nutkunu atıyorlardı. Din ve bilim çatışır ve bu nedenle dinden uzaklaşmadıkça bilim olmaz tezi hakimiyet kurmuştu. Sezgin, bu işin başladığı topraklarda bu toprakları itham altında tutan tarihi yargıya meydan okuyordu. Onu hicrete zorlayan topraklara küsmedi, tam tersine vatanını büyük bir tarihsel bilim iftirasından kurtarmak için mücadeleye girişti.

İslam'ın evladı, İslam'ı savundu bilimle. Bilim tarihi çalışmaları bunun mücadelesidir. Geri olmayan ve karanlık olmayan bir bilim geleneğinin büyüklüğünü ortaya koydu. Kral Faysal ödülü ile beraber topraklarımız yeniden evladını kucaklamaya başladı. Türkiye evlatlarını kaçıran bir zihniyet ile hesaplaştığında büyük dehalarımız da yeniden evlerine döndüler. Evden kaçanlar ve eve dönenler... Sezgin de Ayvazoğlu'nun Yahya Kemal için dediği gibi "eve dönen adam"dır. Daha ne kadar eve dönmek isteyen adamlarımız var? Ev, önce yeniden ev olmalı. Ev eve dönüştükçe, eve dönen daha çok adamlarımız olacak. Onlar da Sezgin gibi bilim ve fikri, edebiyat ve sanatı ile vatanlarını aydınlatacaklar. Fuat Sezgin, rahmete göçtü. Ama bilimi entelektüel semalarımızda sonsuza dek parlayacak. Bizlere ilham verecek. Geleceğimiz, mirasımız ve tarihimizle bilim arasında yeniden muhabbet kurulacak. Moderniteyle başlayan bilim ve din kavgası ideolojisi sonsuza dek tarihin çöplüğüne atılacak.